

המלכת דוד וכיבוש ירושלים

הרב יוסף מרקוס

פרק ה' פותח בכך שעם ישראל (או נציגיו) מגיע לחברון ומכריז על הכרתו בדוד כמלך ישראל. המקרא מונה שתי סיבות להכרת העם במלכותו של דוד: היותו איש מלחמה אשר הציל את ישראל מאויביו, ובחירת ה' בו. בסופו של דבר, אם כן, אין די בכשרון לחימה, והקב"ה הוא הבוחר מי ימלוך על ישראל. לאחר ההמלכה, מופיעה הנוסחה הקבועה בתנ"ך למלכי ישראל: "בן שלוש שנה שנה דוד במלכו, ארבעים שנה מלך". יש לשים לב שנוסחה זו מובאת דווקא כאן, ולא כאשר דוד הומלך על אנשי יהודה, כיוון שמלכות אמיתית היא דווקא על העם כולו.

דוד עולה מחברון לירושלים ולוכד את מצודת ציון. מדוע הגיע דווקא אל ירושלים? מפשט הפסוקים משמע שעם ישראל לא ידע כלל את מיקומו של הר המוריה, ולא ייחס כל חשיבות להר שבית המקדש עתיד להיבנות עליו. רק בספר "דברי הימים" (דבה"מ ב, ג, א), שחובר לאחר בניין המקדש, נאמר שבית המקדש נבנה במקום שנעקד בו יצחק. לכן, נראה שדוד הגיע לירושלים משיקולים אסטרטגיים דווקא, שהרי ירושלים יושבת במרכז הארץ, בגבול שבין שבטי יהודה וישראל, ויש בה כדי להעיד על מלכות כלל-ישראלית. כמו כן, עיר דוד ממוקמת במקום הניתן להגנה והקרוב למקורות מים (הגיחון). אכן, ה' סובב את הדברים כך שבירת ממלכת ישראל תהיה צמודה למקום המקדש, וכך יודגש הקשר הבלתי-מעורער שבין מלכות ישראל ומלכות השמיים: "מקדש מלך - עיר מלוכה".

בפרקנו, השם "ציון" מיוחד לגבעה שעליה עתידה להיבנות עיר דוד, אך בשאר התנ"ך זהו שמה של העיר כולה. מקור השם "ציון" לא התברר. מסתבר שהוא נגזר מלשון "צייה", על שם רוחות המדבר הנושבות דרך עמק נחל קדרון; או משום שירושלים היא העיר השחונה ביותר על קו פרשת המים של הרי יהודה. מעתה, ייתכן שהעובדה שעיר הבירה של ישראל היא עיר הצמאה למים, רומזת על היות ממלכת ישראל ועם ישראל כולו צמא לקב"ה ומחפש תמיד את הקשר עמו: "א-לוהים א-לי אתה אשחרך, צמאה לך נפשי, כמה לך בשרי בארץ ציה ועייף בלי מים" (תהילים ס"ג, ב). כבר בספר דברים (י"א, י"ב) מופיע עיקרון זה כהבדל העיקרי שבין ארץ מצרים לבין ארץ ישראל, התלויה בחסדי שמיים תמידיים באשר למקורות המים שלה.